

Domagoj Vidović

BAZA ETNIKA I KTETIKA

1. Etnici i ktetici u Školskome rječniku hrvatskoga jezika i u monografiji *Hrvatski egzonimi*

Baza etnika i ktetika, razvijena u okviru projekta *Mrežnik*, nastavak je višegodišnjega rada u okviru različitih institutskih i međunarodnih projekata. Tijekom rada na Školskome rječniku hrvatskoga jezika 2005. – 2012., izrađenoga u okviru projekta *Hrvatski normativni jednosvezačni rječnik* voditeljice Lane Hudeček, obrađeno je gotovo 1000 zemljopisnih imena s pripadnim etnonimima, etnicima i kteticima, u okviru projekta *Onomastička i etimologijska istraživanja hrvatskoga jezika* voditeljice Dunje Brozović Rončević. Uz zemljopisna imena dodani su, ovisno o referentu, muški i ženski etnik (koji se mogu odnositi na stanovnika i državljanina, npr. *Zagrepčanin* i *Azerbajdžanac*), etnonim (npr. *Hrvat* i *Azer*) te ktetik (npr. *slavonski* i *splitski*). U tablici su iznesena vrlo kratka objašnjenja isključivo kako bi se razlikovali državljanin i pripadnik naroda (npr. *afgānskī* ‘koji se odnosi na pripadnike naroda’ / *afganistānskī* ‘koji se odnosi na državljanje’ ili uporaba etnika/etnonima u općejezičnome i povjesnome kontekstu (npr. *dalmātīnskī/dàlmatskī* (pov.)), a zvjezdicom (*) su označeni neki mjesni likovi (npr. *Golùbica** < *Golùbinac*, *Istrijánka** < *Ìstra*, *Jaskánac** < *Jàska*¹, *Kliškā** < *Klìs*, *Kòmīškā** < *Kòmiža*, *Pùčiškā** < *Pùčišća*, *Súljošanin** < *Sûljoš*²) koji odstupaju od standardnojezične norme, poglavito oni koji su rijetko zabilježeni u kroatističkoj literaturi ili ih u njoj uopće nema (npr. *blâjskī** < *Blato*, *Kalàdûrka** < *Kalàdûrđevici*, *Màkárka** < *Màkarskā*, *Sóčanin** < *Ósôjnîk*, *Žèpák** < *Žèpče*). Pri odabiru se zemljopisnih imena vodilo računa o njihovoj veličini, blizini, poznatosti, jezičnoj zanimljivosti i potvrđenosti u rječničkim definicijama unutar školskoga rječnika. U tablici se nalaze svi kontinenti, sve europske države i većina svjetskih, svi glavni gradovi navedenih država, veći hrvatski gradovi te poznatija sela, posebno ona koja imaju zanimljive ili normativno sporne mjesne likove,

¹ Riječ je o mjesnome liku za ojkonim *Jastrebarsko*.

² Riječ je o mjesnome liku za ojkonim *Kneževi Vinogradi* koji je izведен iz mađarskoga *szőlő* ‘vinograd’. Mađarska je istovrijednica hrvatskomu ojkonimu *Kneževi Vinogradi Hercegszólós*. Prvi je dio imena (*Herceg-*) motiviran činjenicom da je riječ o vinogradima nadvojvode Albrechta (usp. Megjeral-Sučević 2006: 178). U Baranji su općenito u usporednoj uporabi službeni te domaći mađarski i hrvatski ojkonimski likovi (npr. *Baranjsko Petrovo Selo*, mađ. *Petárda* i hrv. lok. *Petarda*), a za dio naselja zabilježena su i njemačka imena (npr. *Laskafeld* za *Čeminac* ili *Katschfeld* za *Jagodnjak*).

veće hrvatske pokrajine, planine, rijeke i jezera, važnije povijesne države i pokrajine, poznatija imena jezera, mora, oceana, planina, rijeka, zemljopisna imena koja se u rječniku nalaze u definicijama, sve hrvatske županije i poznatiji egzonimi koji ne pripadaju ni jednoj od navedenih kategorija (usp. Birtić i dr. 2012: 935). U tablici se nužno nalaze i prazna mjesta jer ne postoje nazivi za stanovnike ili stanovnice svakoga zemljopisnog imena (npr. mora), ali nema jednorječnoga naziva ni za stanovnike nekih država (poput Bosne i Hercegovine).

1. tablica: Primjeri iz tablice zemljopisnih imena u *Školskome rječniku*

Gòrskī kôtār	Gòranin	Gòrānka	gòranskī
Góspić	Góspićanin	Góspić	góspićkī
	Göt	Götkinja	götskī
Gràčac	Gràčanin	Gračānka	gràčačkī
Grádac (Ploče)	Gráčanin	Gráčānka/Gràdačkā*	gràdačkī/gràčkī*
Grádac (Neum)	Gráčanin	Gráčānka/Gràdačkā*	gràdačkī
Gradàčac	Gradàčanin	Gradàčānka	gradàčačkī
Gràdišće	Gràdišćanin	Gràdišćānka	gràdišćanskī
Grčka	Gïk	Gïkinja	gïčkī
Greenwich			grìničkī
Grenáda	Grenáđanin	Grenáđānka	grènāđskī
Grènländ	Grenlándezanin	Grenlándezānka	grènlandskī
Grùbišnō Pölje	Grubišnopóljčanin	Grubišnopóljčānka	Grubišnopòljskī

Rad je na građi nastavljen u okviru projekta *Poredbena analiza hrvatsko-slovenskih egzonima* (2014. – 2015.), čijom je voditeljicom u Hrvatskoj bila Ivana Crljenko, a u Sloveniji Drago Kladnik. Ishod su toga projekta dvije monografije: *Hrvatski egzonimi I.: imena država, glavnih gradova i njihovih stanovnika* (2016.) te *Hrvatski egzonimi II.* (2018.). Sadržaj je navedenih monografija vidljiv i na mreži (<https://egzonimi.lzmk.hr>).

Belgija*
Preporučeno ime
Belgija
Izvorno ime
<i>Ime:</i> Belgique, België, Belgien <i>Jezik izvornoga imena:</i> francuski (valonski), nizozemski (flamanski), njemački
Zemljopisni objekt
<i>Tip:</i> država <i>Podtip:</i> –
Lokacija
<i>Kontinent ili ocean:</i> Europa <i>Država ili more:</i> Belgija
Napomena
–
Druge prilagođeno ime
–
Prilagođeni likovi po izvorima
Hrvatska enciklopedija – mrežna: Belgija Proleksis enciklopedija – mrežna: Belgija Odluka o transakcijskim računima (HNB), 2019.: Belgija Službena skraćena i puna imena država (MVEP), 2012.: Belgija Hrvatski opći leksikon, 2012.: Belgija Atlas svijeta, 7. izd., 2008.: Belgija Uputa o upotrebi (HNB), 2007.: Belgija Hrvatski enciklopedijski rječnik, 2002.: Belgija Države svijeta, 2000.: Belgija Rječnik hrvatskoga jezika, 2000.: Belgija Uputa o upotrebi (NBH), 1994.: Belgija Atlas svijeta, 6. izd., 1988.: Belgija Veliki atlas svijeta, 1974.: Belgija Atlas svijeta, 1. izd., 1961.: Belgija Geografski atlas, 1955.: Belgija Minervin svjetski atlas, 1938.: Belgija Leksikon Minerva, 1936.: Belgija Kocenov atlas, 1919.: Belgija Slike iz občega zemljopisa 5-2, 1900.: Belgija Slike iz občega zemljopisa 5-1, 1898.: Belgija Slike iz občega zemljopisa 4, 1894.: – Slike iz občega zemljopisa 3, 1892.: Belgija Slike iz občega zemljopisa 2, 1890.: Belgija Slike iz občega zemljopisa 1, 1888.: Belgija Kocenov atlas, 1887.: Belgija
Oblici riječi
<i>Genitiv:</i> Belgije <i>Lokativ:</i> u Belgiji <i>Odnosni pridjev:</i> belgijski <i>Etnik (m. r., ž. r., mn.):</i> Belgijac, Belgijka, Belgijci <i>Genitiv etnika (m. r., ž. r., mn.):</i> Belgijaca, Belgijke, Belgijaca
Bilješka
Država je dobila ime po stanovništvu koje ju nastanjuje (Belgija: »zemlja Belga«). U imenu rimske pokrajine Gallia Belgica sadržano je zajedničko ime keltskih plemena koja su je naseljavala (Rimljani su ih nazivali Belgima; latinizirano Belgae). Toponim Belgija pojavljuje se u francuskom imenu kratkotrajnih Ujedinjenih Belgijskih Država (États belgiques unis) iz 1790. Kraljevina Belgija prihvatala je to ime nakon osamostaljenja od Nizozemske 1830. Valja razlikovati ime keltskih plemena, Belgi, od imena državljana, Belgijci.

1. slika: Obradba natuknice *Belgija* u mrežnome izdanju monografije *Hrvatski egzonimi*

Dok su prvom monografijom obuhvaćene isključivo države, u drugoj su uz države i glavne gradove sadržani i ostala naselja, ovisna područja, pokrajine, rijeke, planine, jezera, mora, oceani, zaljevi itd. U izradbi su obiju monografija sudjelovali i institutski znanstvenici Ankica

Čilaš Šimpraga i Domagoj Vidović, a *Školski rječnik hrvatskoga jezika* bio je jedno od vrela. U tim se priručnicima definicija egzonima kao zemljopisnih imena koja se upotrebljavaju u nekome jeziku za strane zemljopisne objekte, odnosno zemljopisne objekte smještene izvan područja toga jezika, a razlikuju se od službenih ili prihvaćenih zemljopisnih imena koja se rabe na području na kojem se objekt nalazi, proširila na svaku vrstu prilagodbe stranoga zemljopisnog imena u kojemu jeziku. Pritom treba naglasiti kako je u suvremenome poimanju egzonima jedan od kriterija i pismo te da se čak i izostanak ne samo grafema nego i nadrednoga ili podrednoga znaka smatra određenim stupnjem egzonimizacije (usp. Kladnik i dr. 2013: 68–70 te Crljenko 2016: V, VI i Crljenko 2018: 5–8). Na temelju bi se te podjele egzonimi mogli dodatno razložiti na prilagođena (npr. *Kalifornija*), prevedena (npr. *Nizozemska*, *Sveti Toma i Princ*) i djelomično prevedena imena (npr. *Novi Južni Wales*), a mogli bismo govoriti i o dijalektnim egzonimima (npr. *Nova Zeland(ij)a* i *Navijork(a)*), kako se u južnim hrvatskim krajevima nazivaju *Novi Zeland* i *New York*). Po slovenskim se pravopisnim pravilima opće imenice *mesto*, *trg*, *vas* (s izvedenicom *vesca*), *selo* (s množinskim likom *sela* i umanjenicom *selce*) i *naselje* u višerječnim imenima naselja pišu malim slovom te se slovenska naselja *Novo Mesto*, *Stari Trg pri Ložu*, *Dolenja Vas*, *Gorenje Medvedje Selo* i *Ribiško Naselje* po slovenskim pravopisnim pravilima pišu *Novo mesto*, *Stari trg pri Ložu*, *Dolenja vas*, *Gorenje Medvedje selo* i *Ribiško naselje*, stoga je u tome slučaju moguće govoriti o pravopisnim egzonimima. U istočnome Srijemu hrvatski su egzonimi horonim *Srijem* te ojkonimi *Srijemska Kamenica*, *Srijemska Mitrovica*, *Srijemska Rača*, *Srijemski Karlovci* i *Srijemski Mihaljevci*, ojkonimi koji se razlikuju od srpskih ekavskih standardnojezičnih ojkonimskih istovrijednica. U Bačkoj se, pak, hrvatska imena naselja često potpuno razlikuju od srpskih. U Općini Sombor za naselja koja se službeno nazivaju *Bački Breg*, *Kljajićevo* i *Svetozar Miletić* Hrvati imaju svoja imena *Bereg* (prema mađarskome liku *Béreg*; rjeđe je u uporabi lik *Bački Brijeg*), *Krnjaja* i *Lemeš*, u Općini Subotica Hrvati umjesto službenoga imena *Ljutovo* upotrebljavaju ime *Mirgeš* (prema mađarskome *Mérgeš*), a za općinsko središte *Srbobran* nekoć su rabili ime *Sveti Tomo* (opširnije u Vidović 2016.). Moglo bi se govoriti čak i o naglasnim egzonimima (usp. slov. *Metlika* i crnog. *Cetinje* s hrv. standardnojezičnim *Mètlika* i *Cètinje*), pa čak i o izgovornim (usp. izgovor /Čikago/ za Chicago i /Sidnej/ za Sydney).

Tirensko more

Izvorno ime

Ime: Mar Tirreno, Mer Tyrrhénienne

Jezik izvornoga imena: talijanski, francuski

Zemljopisni objekt

Tip: more

Podtip: more

Lokacija

Kontinent ili ocean: Atlantski ocean (sjeverni)

Država ili more: Sredozemno more (Tirensko more)

2. slika: Obradba natuknice *Tirensko more* u mrežnome izdanju
monografije *Hrvatski egzonimi*

2. Etnici i ktetici u okviru projekta *Mrežnik*

Rezultati rada na spomenutome području u okviru projekta *Mrežnik* voditeljice Lane Hudeček vidljivi su na podstranici *Etnici i ktetici* portala *Hrvatski u školi* (<http://hrvatski.hr/etnici-i-ktetici>). U bazi su zasad obrađena 393 naselja, egzonima, (polu)otoka, pokrajine, države i kontinenta. Uza zemljopisno se ime donosi muški (npr. *Vinkovčanin*) i ženski etnik (npr. *Vinkovčanka*), muški (npr. *Hrvat*) i ženski etnonim (npr. *Hrvatica*) ili ime državljanina (npr. *Pakistanac*) i državljanke (npr. *Pakistanka*), ktetik (npr. *vinkovački*, *hrvatski* i *pakistanski*) te napomena. Usto je uza zemljopisno ime, etnike, etnonime i imena državljanina navedena cjelokupna sklonidbena paradigma, a u napomeni se najčešće iznose povijesne potvrde za pojedine likove (npr. da je ime *Bratislava* u službenu uporabu ušlo tek 1919., da su *Krkar* i *Sulet* starija imena *Korčule* i *Šolte*, a da se *Krk* i danas naziva i *Veja*) i kratki jezični savjeti (npr. da su hrvatski standarnojezični egzonimi *Bjelorusija* i *Češka*, a da se likovi *Bjelarus* i *Češka Republika* upotrebljavaju isključivo u diplomaciji), a rjeđe i neki antroponomastički (npr. pod natuknicom se *Katalonija* u napomeni navode prezimena *Katalan* u Baru i *Katelan* u Boki kotorskoj jer su se u njima odrazili povijesni etnici, pod natuknicom se *Moskva* iz istoga razloga navodi primjer *Moškov* iz Boke kotorske, a pod natuknicom *Mađarska* prezime

Vugrin, koje se izvodi iz kajkavskoga etnonima za Mađara) i dijalektološki podatci (npr. da se *Beč* u kajkavskim krajevima nazivao *Dunaj*, a *Graz Gradec*; navode se i različiti mjesni likovi za otoke *Brač* i *Hvar* te iz njih izvedeni mjesni čakavski i štokavski etnici i ktetici), kraće etimološke napomene (npr. da se standardnojezični etnik *Madar* izvodi iz mađarskoga *Magyar*, a lik Madžar iz turskoga *Macar*) te druga objašnjenja (npr. pod natuknicom se *Bosna* navodi kako se u hrvatskome i srpskome standardni jezik Bošnjaka naziva *bošnjačkim*, a u bošnjačkome *bosanskim*). Pri odabiru se zemljopisnih imena vodilo istim kriterijima kao i kod izrade tablice zemljopisnih imena, s tim da je zbog vremenske ograničenosti trajanja projekta prednost dana jezično zanimljivim zemljopisnim imenima i iz njih izvedenim likovima (npr. natuknica je *Prčanj* odabrana zbog razmjerne rijetke sklonidbe *Prčanj – Prčanja* te mjesnoga muškog etnika *Prčanjot*, natuknice *Buje*, *Janjina* i *Tivat* zbog zanimljivih mjesnih etnika *Buješ* te *Buješka* i *Buježa*, *Janjinar* i *Janjinarin* te *Tivajka*, a *Gradac*³ zbog različitih mjesnih etnika i ktetika za različita naselja koja nose isto ime, npr. *Gračanac*, *Gračka*, *Gračoljac* i *grački*, koji se izvode iz toga na hrvatskome povijesnom području vrlo potvrđena ojkonima). U bazi, za razliku od tablice izrađene za potrebe *Školskoga rječnika hrvatskoga jezika*, nema praznih mjesta, stoga u njoj nema višerječnih zemljopisnih imena za koja nisu potvrđeni etnici i ktetici (npr. nema Bosne i Hercegovine). Svi su likovi usklađeni s *Hrvatskim pravopisom* (2013.).

Kako bismo oprimjerili obradbu donosimo natuknice *Neretvanska krajina* i *Rusija*.

³ Slično je i s etnicima koji se izvode iz ojkonima *Kreševo*. Tako se etnik *Kreševljak* odnosi na stanovnika Kreševa u središnjoj Bosni, a *Kreševac* na stanovnika Kreševa u omiškome zaleđu.

[Neretvanska krajina](#), [Neretvanin](#), [Neretvanka](#), [neretvanski](#)

Nerètvanskā krājīna, G Nerètvanskē krājinē, D Nerètvanskōj krājīni, A Nerètvanskū krājinu, L u Nerètvanskōj krājinī, I Nerètvanskōm krājinōm

Nerètvanin, GA Nerètvanina, DL Nerètvaninu, V Nerètvanine, I Nerètvaninom; *mn.* NV Nerèvani, G Nerètvānā, DLI Nerètvanima, A Nerètvane

Nerètvānka, G Nerètvānkē, DL Nerètvānki, A Nerètvānku, V Nerètvānko, I Nerètvānkōm; *mn.* NAV Nerètvānke, G Nerètvānkā/Nerètvānkī, DLI Nerètvānkama

nerètvanskī

Napomena: U mjesnoj su uporabi horonimi Neretva, Donja Neretva, Dolina Neretve i Neretvanska dolina. Povjesničari i zemljopisci upotrebljavaju i imena Hrvatsko poneretvije, Delta Neretve, Donjoneretvanska delta, Donjoneretvanski kraj i Donje poneretavlje. U nekim se priručnicima navode etnici Neretljanin i Neretljanka te ktetik neretljanski. Njih je prvi upotrijebio Đuro Daničić te nisu potvrđeni u ranijim povijesnim vrelima niti su ikad bili u mjesnoj uporabi. Uz gore navedene standardnojezične etnike i ktetik (potvrđene od XVIII. stoljeća u djelima samih Neretvana) u povijesnim su vrelima zabilježeni etnici Nerenčanin (XVIII. stoljeće) i Neretvanac (XIX. stoljeće; u hipokorističnome je značenju i danas u mjesnoj uporabi) te ktetik neretavski (1492.). Na Pelješcu su terenski potvrđeni etnici Neretavac i Neretavka, a u prezimenskome je fondu okamenjen muški etnik Neretljak.

3. slika: Natuknica *Neretvanska krajina* u bazi etnika i ktetika

Iz primjera je razvidno kako se za isti referent upotrebljavalo ili upotrebljava čak devet različitih imena iz kojih su se izvodili različiti etnici i ktetici od kojih su se neki (npr. *Neretljanka* i *neretljanski*), iako nisu ovjereni u mjesnim govorima, nekoć navodili u jezičnim priručnicima.

[Rusija](#), [Rus](#), [Ruskinja](#), [ruski](#)

Rùsija, G Rùsijē, D Rùsiji, A Rùsiju, L u Rùsiji, I Rùsijōm

Rùs, GA Rùsa, DL Rùsu, V Rùse, I Rùsom; *mn.* NV Rùsi, G Rùsā, DLI Rùsimā, A Rùse

Rùskinja, G Rùskinjē, DL Rùskinji, A Rùskinju, V Rùskinjo, I Rùskinjōm; *mn.* NAV Rùskinje, G Rùskinjā, DLI Rùskinjama

rùskī

Napomena: U diplomatske je svrhe u uporabi i puno ime države Ruska Federacija, ali je u općoj uporabi pravilno isključivo povijesno ime države Rusija. U XVII. stoljeću zabilježen je ktetik ruški, a u XIX. rusijski. Etnonimi Rusjanac i Rusjanka potvrđeni su u XVIII. stoljeću. Ujedno je u XVIII. stoljeću potvrđeno ime države Rosija, etnik Ros(i)jan i ktetik ros(i)janski.

4. slika: Natuknica *Rusija* u bazi etnika i ktetika

Iz primjera je razvidno da je lik *Rusija* vrlo rano zasvjedočen u vrelima te da se nepotrebno izvan diplomatskih predstavnštava služiti punim imenom države *Ruska Federacija*. Slično je

i s primjerom *Češka Republika*. Naime, puno se ime Češke sve češće, upravo zbog diplomatskih zahtjeva, pojavljuje i u novinarsko-publicističkome stilu hrvatskoga standardnog jezika, a puno je ime *Slovačke (Slovačka Republika)* ondje vrlo rijetko potvrđeno upravo zbog toga što slovačka diplomatska predstavništva to ne zahtijevaju.

Budući da je rječnik uskladen s *Hrvatskim pravopisom* Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovje, ukrajinska se zemljopisna imena i iz njih izvedeni likovi donose i prema ruskome izgovoru i prema transfonemizacijskim pravilima koja vrijede za prenošenje ukrajinske cirilice.

Kijev/Kijiv, Kijevljjanin/Kijivljjanin, Kijevljanka/Kijivljanka, kijevski/kijivski
Kijev/Kijiv, G Kijeva/Kijiva, D Kijevu/Kijivu, A Kijev/Kijiv, L u Kijevu/Kijivu // ù Kijevu/Kijivu, I Kijevom/Kijivom

Kijevljjanin/Kijivljjanin, GA Kijevljjanina/Kijivljjanina, DL Kijevljjaninu/Kijivljjaninu, V Kijevljjanine/Kijivljjanine, I Kijevljjanina/Kijivljjaninom; mn. NV Kijevljani/Kijivljani, G Kijevljānā/Kijivljānā, DLI Kijevljjanima/Kijivljjanima, A Kijevljane/Kijivljane

Kijevljānka/Kijivljānka, G Kijevljānkē/ Kijivljānkē, DL Kijevljānki/Kijivljānki, A Kijevljānku/Kijivljānku, V Kijevljānko/Kijivljānko, I Kijevljānkōm/Kijivljānkōm; mn. NAV Kijevljānke/Kijivljānke, G Kijevljānkā/Kijivljānkā/Kijivljānkī/Kijivljānkī, DLI Kijevljānkama/Kijevljānkama

kijevski/kijivski

Napomena: Egzonim je Kijev u hrvatski jezik ušao iz ruskoga jezika, a njemu je normativno istovrijedan egzonim Kijiv nastao prema ukrajinskome izgovoru. Ivan Tomko Mrnavić na prijelazu je iz XVI. u XVII. stoljeću upotrebljavao egzonim Kijevo. U književnim je djelima od XVII. stoljeća potvrđen i povjesni egzonim Kijov (prema poljskome Kijów).

5. slika: Natuknica *Kijev/Kijiv* u bazi etnika i ktetika

U bazu su uneseni i najnoviji primjeri preimenovanja država (npr. *Esvatini*).

Esvatini, Esvatinijac, Esvatinjka, esvatinijski

Esvatini, G Esvatínia, D Esvatíniu, A Esvatíni, I Esvatínijem

Esvatínjac, GA Esvatínjca, DL Esvatínjcu, V Esvatínjče, I Esvatínjcem; *mn.* NV Esvatínjci, G Esvatínjáčā, DLI Esvatínjcima, A Esvatínjce

Esvatínjka, G Esvatínjkē, DL Esvatínjki, A Esvatínjku, V Esvatínjko, I Esvatínjkōm; *mn.* NAV Esvatínjke, G Esvatínjkā/Esvatínjkt, DLI Esvatínjkama

esvatínjskī

Napomena: Kraljevina Svazi promijenila je 19. travnja 2018. službeno englesko ime Kingdom of Swaziland (Kraljevina Svazi) u Kingdom of Eswatini (Kraljevina Esvatini) u povodu 50. obljetnice proglašenja neovisnosti.

6. slika: Natuknica *Esvatini* u bazi etnika i ktetika

Ujedno su u bazu unesena i neka hrvatska naselja koja su mijenjala imena (usp. natuknicu *Dramalj*) te primjeri kako se etnici i ktetici počesto razlikuju u samome mjestu i njegovoj okolici (usp. natuknicu *Crikvenica*).

Dramalj, Dramaljac, Dramaljka, dramaljski

Drämalj, G Drämlja, D Drämlju, A Drämalj, L u Drämlju / ù Dramlu, I Drämljem

Drämaljac, G Drämäljca, DL Drämäljcu, V Drämäljče, I Drämäljcem; *mn.* NV Drämäljci, G Drämäljācā, DLI Drämäljcima, A Drämäljce

Drämäljka, G Drämäljkē, DL Drämäljki, A Drämäljku, V Drämäljko, I Drämäljkōm; *mn.* NAV Drämäljke, G Drämäljkā/Drämäljkī, DLI Drämäljkama

drämaljskī

Napomena: Nakon gradnje crkve svete Jelene 1813. naselje je prozvano Sveta Jelena, a u službenim popisima stanovništva 1857. – 1953. nosilo je ime Sveta Jelena Dramalj ili Sveta Jelena Dramaljska. Mjesni su etnici prema imenu Sveta Jelena Svetojelenac i Svetojelenka, a ktetik svetojelenski. Katkad se u okolini Dramalja rabi i množinski lik Udrandaljci.

Crikvenica, Crikveničanin, Crikveničanka, crikvenički

Crikvènica, G Crikvènicē, D Crikvènici, A Crikvènicu, L u Crikvènici, I Crikvènicōm

Crikvèničanin, GA Crikvèničanina, DL Crikvèničaninu, V Crikvèničanine, I Crikvèničaninom; *mn.* NV Crikvèničani, G Crikvèničānā, DLI Crikvèničanima, A Crikvèničane

Crikvèničānka, G Crikvèničānkē, DL Crikvèničānki, A Crikvèničānku, V Crikvèničānko, I Crikvèničānkōm; *mn.* NAV Crikvèničānke, G Crikvèničānkā/Crikvèničānkī, DLI Crikvèničānkama
crikvèničkī

Napomena: Mjesno se ojkonim izgovara i Crkvenica. Mjesni su etnici Crkveničan i Crkveničkinja, a ktetik crkveniški. Stanovnici otoka Krka Crikveničane nazivaju Gorinci (po naselju Gorica). Bribirci ih nazivaju Kotorci, a Dramaljci Kotorani (i jedni i drugi po naselju Kotor). Crikveničke starosjedioce stanovnici Novoga Vinodolskog nazivaju Saragari (usp. sarag 'papalina'). Stanovnici Senja i okolice područje od Novoga Vinodolskog do Rijeke nazivaju Kiradija, a Bakrani i Krčani područje od Novoga Vinodolskoga do Kraljevice Kirija. Etnici su u oba slučaju Kirac i Kirica, a ktetik kirski.

7. slika: Natuknice *Dramalj* i *Crikvenica* u bazi etnika i ktetika

3. Zaključak

Baza etnika i ktetika u okviru projekta *Mrežnik* nastavak je višegodišnjega rada na različitim projektima čiji su rezultati objavljeni u *Školskome rječniku hrvatskoga jezika* i dvosvezačnoj monografiji *Hrvatski egzonimi*. U njoj su obrađena 393 naselja, egzonima, (polu)otoka, pokrajine, države i kontinenta. U bazi se uza zemljopisno ime donosi muški i ženski etnik, muški i ženski etnonim ili ime državljanina i državljanke, ktetik te napomena. Uza zemljopisno ime, etnike, etnonime i imena državljanina navedena je cjelokupna sklonidbena paradigma, a u napomeni se najčešće iznose povijesne potvrde za pojedine likove i kratki

jezični savjeti, a rjeđe i neki antroponomastički i dijalektološki podatci, kraće etimološke napomene te druga objašnjenja. Pri odabiru je zemljopisnih imena zbog vremenske ograničenosti trajanja projekta dana prednost jezično zanimljivim zemljopisnim imenima i iz njih izvedenim likovima. Baza će se nastaviti dopunjavati i nakon završetka projekta HRZZ-a.

Izvori i literatura

- Birtić, Matea i dr. 2012. *Školski rječnik hrvatskoga jezika*. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovje. Zagreb.
- Crljenko, Ivana (ur.). *Hrvatski egzonimi*. <https://egzonimi.lzmk.hr/> (pristupljeno 15. lipnja 2021.).
- Crljenko, Ivana (ur.). 2016. *Hrvatski egzonimi I.: imena država, glavnih gradova i njihovih stanovnika*. Leksikografski zavod „Miroslav Krleža“. Zagreb.
- Crljenko, Ivana (ur.). 2018. *Hrvatski egzonimi II*. Leksikografski zavod „Miroslav Krleža“. Zagreb.
- Etnici i ktetici*. <http://hrvatski.hr/etnici-i-ktetici/> (pristupljeno, 17. lipnja 2021.).
- Jozić, Željko i dr. 2013. *Hrvatski pravopis*. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovje. Zagreb.
- Megjeral-Sučević, Krešimir. 2006. Usporedni pregled hrvatskih i mađarskih baranjskih ojkonima. *Folia onomastica Croatica* 15. 173–189.
- Vidović, Domagoj. 2016. Otkud hrvatski egzonimi u Bačkoj i Bosni? *Hrvatski jezik* 3/2. 14–17.